

Daf Hayomi Michnayot

Dans un an, vous aurez terminé l'ensemble des traités de la Michna

כ' ניסן

מסכת עבודה זרה פרק ג

שפא נכתב עמיהו דג טמא, וציר דגים, מים היצאים מקדים מלוחים. שאין בה דגה נלביש שוּטט בו, היט שרץ הנקרא כלבית, והוא עצמו טמא, והוא גדל בציר דגים טהורים, וכשמעבר בו ציר דגים טמאים לא יוצא בו כלבית, וכיון שאין כלבית חישונו לדגים טמאים, והחילק מין דגים טהורים שגדלו

אמר לו, והלא קבת עולה המורה מקבת נבלה ואמרו כהו שדעתו יפה שורפה חיה, ולא הוודו לו, אבל אמרו אין הנגיון ולא מועלין. (חזור) אמר לו, מפני שמעמידו אותה בקבת עגלי עבודה זרה. אמר לו, אם כן, למה לא אסרוה בהנאה. השיאו לךבר אחר, אמר לו, שמעאל אחי, היאך אתה קורא (שיר השירים א) כי טובים דגים מין, או כי טובים דודיו. אמר לו, כי טובים דודיו. אמר לו, אין הדבר כן, שהרי חזרו מלמד עליו, לרין שמניך טובים: **ו** אלו דגרים של גזים אסורין ואין אסורין אסור הנאה, חלב שחלבו גוי ואין ישראל וואהו, והפת, והשמן שרדן לת רבי ובית דינו התיירו בשמן. ושלקות, וכבשין שרדן לת לתוכן יין וחמץ, וטרית טרופה, וציר שאין בה דגה [כלבית שוּטט בו], והחילק, וקרת של חלמית, ומלח סלקונטי, הרי אלו אסורין ואין אסורין אסור הנאה: **ז** אלו סקורין באכילה, חלב חלב שחלבו גוי ואין ישראל וואהו, ולא דוקא וואהו אלא אפילו וואהו ולא לאורחו, אמר לו, מהו, רבי, אף כן שהכרי יודע שהכל טמא אסור לישראל, מרת, והדבש של עברים, והדבקינת החלת שרדיו של עברי, ודבש שחן הדבש, אף על פי שמטטפו, לא חישונו שפא ערב בהו יין פשר, אין בהם משום השער משום יין, ודבקינת, ודבקינת, אף על פי אשכולות של ענבים, אף על פי שהיו טמין טמין אין בהם לא משום יין, ולא משום הקשר משקה, לפי דאין בהם משום הקשר משקה, לפי שחן כאוכל כמכאב במקטע עוקצין פרק ג משנה א אחר, ודבקינת, ודבקינת, אף על פי כיון שסתמו לאכילה ולא ניחא ליה במעשה הטמין, וכבשין שאין דרדן לת לתוכן יין וחמץ, וטרית שאינה

טרופה, ואף על פי שהיא עשויה חתיכות, והוא שישראל האד נשדוהו שידע מאותה צורה שהוא דג טהור, וציר שיש בה דגה הניו שרץ, ועלה של חלמית, שלא חתכו בסכין, וזיתים גלסקאות המגלגלין, היט וזיתים שהניקסו בכלי עז והתחמונו ותרדכו, עד שעשירי כמין גלסקא, ואין חוששין שמא הכניסו שם יין, רבי יוסי אומר, השלחין אם תרדכו הזיתים כל כך שאם לוקח בידו הית, והרעיון משתלח ונפל מפשו, אסורין, דמחמת חזון תרדכיה, ואם לא ידע שם יין, ותנא קמא כבר דמקטע שקטן טמין טמין, והנגבין הכאים מן הסולקה מן הסל שלפני החקני, אסורין. שהחגוני מזלף עליהם יין כדי שיתרדכו, ככאין מן הפתקס, מקומם שערצירי אותם, ומתקם זה על זה, מתוין, שאין טמן עליהם יין עד שותמם לפני החקני, משום שיתקלקלו, וכן לתרומה כהו החשויר על התרומה למכור תרומה לשם חלין, דתרומה אין דמיה קרין דאניו ראי אלא לכהנים, מן הנמצא לפני אסור שפא תרומה הוא, אבל הוודו מן האוצר מתר, דמפחד שפא שמעי רבנן ונקטוהו כל האוצר.

פרק ג (א) כל העלמים הניו כל מניו צורות מין של אדם או של בעל חי או של שאר דברים (הלכות, אסורין בהנאה, מפני שהן נעבדין פעם אחת בשנה כשהשמש באותה מעלה והעלם עשוי בו, ואף על גב שיש הרבה זעמטים שאין עשוין אלא לניו, אסורין, דברי רבי מאיר דרבי מאיר חיש מלמדים, וחכמים אומרים אינו אסור אלא כל שיש בידו מלח משמימין בידו, להקראת שורדה את עצמו והוא לשון אמת כל העולם כמקל, או צפור, שתופס את עצמו תחת כל העולם כצפור, או כדור, שתופס את עצמו תחת כל העולם ככדור, מפני שהעולם על כדורו, ובבריאת הארץ חספי חרב נעשרה ונפעת, וכן נעבדו, כגמליאל אומר כל שיש בידו כל דבר אפילו צור או קיסם, אסור בהנאה. **ב** המוצא שברי זעמטים

הניו בחלב הקורש בתוך העקבה. אמר לו רבי שמעאל והלא קבת עולה המורה מקבת נבלה שהעולה אסורה בהנאה ומועלין בה, ואמרו חכמים בתן שדעתו יפה ואינו מואס בחלב שבקבה שורפה חיה, ומעיה ומוצצה בלא בשלו, דרפשא בעלמא היא, וכל שכן מקבת נבלה שיהיה מתר, ולא הוודו לו

חכמים לרבי שמעאל כמה שאמר ששבת העולה היתה אוולה, אבל אמרו אין הנגיון מקנה ולא מועלין בה, ובכל אפון מקפואות אין מועלין בה, שהיא כפשוטא, הלכך קבת נבלה אין כאן שום אסור ככל אפילו מדרבנן, דרק בעולה דיש מעילה מן התורה, חזר רבי יהושע, אמר לו שאסורין מפני שמעמידו אותה בקבת עגלי עבודה זרה, ולכן על פי שיש גב שהיה עובד זרה דכתיב ביה (ויברים יג יח) "ולא ידבק בידך מאומה מן החרם", אמר לו רבי ישמעאל, אם כן שהוא אסור משעם עבודה זרה למה לא אסרוה בהנאה. השיאו רבי יהושע לךבר אחר ולא רצה להגיד לו טעם הדבר מפני שלא עברו שנים עשר חדש מן הגזירה, וכי נזוה חכמים גזרה אין מליון טעם הדבר עד שנים עשר חודש, כדי שיתחפשט גזרתו, שפא יהו אנשים שאין נראה להם הטעם ויזלזלו בך. ובאמת הטעם מפני שמעמידו אתה כל החלב בעור קבת שחייטת עפרים שהיא נבלה, ואף על פי שהיא מטט, כיון שהיא ממעמדת החלב וטעיה בו אצורה לא בטל, והקמתו על הכל הולך אחר המעמיד, אבל משום בשר בחלב לא היה נאסר, כי שיהשר בפני עצמו

מתר, אין אסור עד טעם ורק דבר אסור מעקרו אסור במשורה כל זמן שהוא מעמיד. אמר לו רבי יהושע לרבי ישמעאל, היאך אתה אסור מקרא מין השירים (א. ב) "כי טובים דודיו מין לשון זכר, או כי טובים דודיו מין לשון קבה, אמר לו רבי ישמעאל כי טובים דודיו, אני קורא, שהקדוש ברוך הוא אומר כן לנקטת ישראל. אמר לו רבי יהושע אני דרדן כן אלא נקטת ישראל אומרת לקודש ברוך הוא כי טובים דודיו, ועברים על פתות שחוקו ונזרו חכמים, מין, ויתר מיינה של תורה, ויתר מעקר תורה שבכתב, שהרי חבו מלמד עליו שהוא לשון זכר, דכתיב (שם) "לרית שמניך טובים", ועוד דכתיב (שם) "על כן צלמת אהבך", ולא שך למרן כל לבקיה, ומכרז להיות לשון זכר, ובמרא אמר רבי שמעון בן פזי ואי תימא דרבי שמעון בן אמי, מרישא דברא קאמר ליה "ישקני מנישיות פירו" (אמר לו, אמר לו שישך אסור שחוק שזו כזו ולא כהכלל אסורין (אל תדסקו להקשות). **ו**) אלו דברים של עובדי עבודה אסורין ואין אסורין אסור הנאה, חלב שחלבו עברים ואין ישראל וואהו, ואף על פי שחלב טהור לכן וחלב טמא ירק, חישונו שפא תתערב חלב טמא בחלב טהור, והפת של עכרים, והשמן שלדן שגזרו על פתן ושמןן משום חטאת. רבי ובית דינו התיירו בשמן של עברים, שראו שלא פטס אסורו ונקמו עליו והתיירוהו. ושלקות הניו כל דבר בשבועו עפרים אסור, ואפילו בשל פני ישראל ובכליו של ישראל, אסור, ואלא אם טיע ישראל כבשועו, ולא אסור אלא דבר שאינו נאכל כמו שהוא חי, ודוקא דבר שהוא עולה על שלחן מלכים, אין מנין שהוא עולה על שלחן מלכים, וכבשים שרדן לת לתוכן יין וחמץ, כגון דגים וריות אוקא ונגלם על בתיה שתרדן לכבוש כיון או כבשים, ולכן אסורין אפילו כבשיון בקמלו, שחוקו טרופה, היט מין דגים חכמים מלוחים טהורים, ושורפין אותן דק דק ואין נפרו, ואסורין שחלקתן מן העפרים

כ' ניסן

משניות מבווארות

הגליה אומר, כתוב (שם יב. א) "אלהיהם תהיה" דמשמע זעמטים שעל ההרים קרוים אלהיהם, ולא ההרים אלהיהם, אלהיהם על התגעות ולא התגעות אלהיהם, וחולק אתנא קמא, וסובר דצפוי של הרי הרי הוא כתר ומתר, ומפני מה אשרה אילו שנטעוהו לעבודה זרה (הוא שחל כתיב (שם) "אלהיהם וני ונתת לה, ואתה על ראש" **א** נאמר תחת כל עץ רענן אלהיהם, ולא עץ רענן אלהיהם, ולא עץ רענן אלהיהם, ולמה אמרה תורה (שם יב. א) "אשריהם תגדעו", מפני שיש בה תפיסת ידי אדם, שהאדם נטעו, וכבר רבי יוסי אומר, יסעו, אפילו שלא נטעו לשם עבודה זרה, ולבסוף עבדו, אסור, ותנא קמא מבר שהאילו ארס כר קשטועו לשם עבודה זרה, אמר רבי עקיבא, אי אובין אני אפשו, מלשונו הנהו, ואידן לפניה, כיון שאינו יודע לרש מה דכתיב (שם יב. א) "ותחת כל עץ רענן", על פירוש צריך לפרש הפסוק שלא בא אלא לתת לט טעמים, כדי לחשב אחר עבודה זרה לבעיניו, וכן לאשם התרוב כל מקום שאתה מוצא הר גבוה ונבעה ושפא ועץ רענן, דע שיש שם עבודה זרה, אבל עץ רענן עצמו צה לבעיניו לבעי, דכתיב (שם א) "אשריהם תשרפו באש" **ו** מי שחיה ביתו סמוך לעבודה זרה, שהיה איתו מתקליו בית עבודה זרה, והבית עצמו נעבד, ומיירי בשקום המתל לעבודה זרה, וישקו בהתר סמוך, וישקו המתל אסור לבעיניו, שמונה בית לעבודה זרה, כיצד יעשה, כונס בתוך פלו ארבע אמות גבוה, ואינו מניחו שניו נמצא איתו לעבודה זרה שפרוחיב גבולה, אלא מניח שם קוצים או עושה של בית הכסא לתיתוקות, הנה עבודה זרה לעבודה זרה, שמקום עובי הכתל חציו שלו, דיון מחצה על מחצה, הרע שעיובי המתל נכנס בחשבון ארבע אמות שארץ לחקיו, כגון אם עובי המתל ארבע אמות, כונס בתוך שלו שמי אמת, אבניו עיצו ונפחו של אותו פתו, אפילו חילקו של ישראל, דאין ברירה, ומאין פשרו, היט מטמאין במגע ומאין מטמאין במשא, ומטמאה רב כבזית כפת, דאתקש למת, דכתיב (מלכים ב. י) "ישלך את עפרה על קבר בני העם", שנאמר (ויברים י. טו) "שקץ תשקצו" לשון "שרץ". רבי עקיבא אומר מטמאה במשא פנדה, שנאמר במעבדה זרה (ששה ל. כב) "תרום מן זרע האמר לו", מה נדה מטמאה במשא, אף עבודה זרה מטמאה במשא, דכתיב בנדה (ויקרא יו. כב) "וכל הנוגע בכל כלי אשר תשב עליו וגו' וטמא עד הערב" **ז** כלשה תבית חן לענין שכל עבודה זרה, אף על פי ששני מתחלה לעבודה זרה חל לעבוד את הבית עצמו, ויהי אסור מיד, עד שיכבטלו העפרים שיתעו מפני קוצת, אף על פי שישלח הוא, אסור עולמית, **ב** בית שהיה בניו מתחלה לרית אדם ואחר כך סידו וכיון איזו פתותיהם וצאירם לעבודה זרה, וחדש, היט או שחמש כל דבר לשם עבודה זרה, נוטל הישארים מה שחשוש שיהיה, נוטל מה שחושש שיהיה עבודה זרה, הכויר, וכטן שלא נעבד משלם, לכן מסייר הציר ומתר. **ג** הכניס לתוכה

הרי אלו מתרים, שיש כאן שתי ספקות ספק נעבדו ספק לא נעבדו, ואפילו אם תאמר שנעבדו, שפא בטלים, מצא תבנית ד או תבנית רגל, שנעשה מתחלתו ד או רגל לעבודה זרה, הרי אלו אסורים, מפני שיוצא בתן נעבד, שיש העושה תבנית ד לבדה ונאבדו אחרת, וכתב הש"ך (פיהו דעה סיקון קמא ס"א ו) שבמנו הרי הכל לבי הענין.

א המוצא בליט עוליהם צורת חמה, מלח מפה, היט עורה שטעוין עובדי החמה כדמות מלך שישוע על עגלה, צורת לבנה שטעוין עובדי הלכנה צורה מיוחדת ואומרים שזו צורת לבנה, צורת דוקון נחש שיש לו ציצין וקשקשיו כקשקשי הדג, ואומרים שהוא צורה לחילי הלבנה, וילכים לים המלח, ואפילו לרדן דאמרי שאר העלמים מתרים מנו דתך אסורין, כיון דארתיה למפלחיה, רבן שמעון לא גמליאל אומר, השמורת של הגלים המכבדים השמורת של הקבוצ כגון זמנים וטבעות אסורין, שעל הכלים הממוזים כגון ירות

שעל הכלים וממין חמין וזמיונות מתרים הכלים, דלא נעשו לשם עבודה זרה, רבי יוסי אומר, שחוק עבודת זרה של אלהי הגנה ישראל מפקנה, או מטיל לים המלח, אמרו לו חכמים אין הוא נעשה זבל, היט אם יורו לרחה הוא נעשה זבל וציע לישראל הנאה ממנו, שנאמר (ויברים יח. יח) "ולא ידבק בידך מאומה מן החרם", וצ"ל דבר אסור, ויהי יוסי דרם אסור, פרוקלס בן פלוספוס שהיה מין עובד עבודה זרה, ושאל את רבן גמליאל כפס, בשעה שחזר ארץ חבש ונאסר אפודיטי, שהוא צורת סוכב נוגה, אמר לו מאומה בתורכום, (שם) "ולא ידבק בידך מאומה מן החרם", מפני מה אתה רוחץ במרחץ של אפודיטי, לרבינו רוחץ במרחץ של אפודיטי, והוא טפל למרחץ, דבר אחר, אם נותנים לך ממון הרבה אי אתה נכנס לעבודה זרה שלק ערום ובעל קרי ומשתוין בפניה, וזו עומדת על פי הכיב חרץ העשוי לשופקין וצנאא דרנב לרשות הרבים, וכל העם משתיין בפניה, לא נאמר אלא אלהיהם, "אבד שאבדו וגו' את אלהיהם" (ויברים יב. ב), את שנתה בו משום אלה אסור ואת שנתה נוהג בו משום אלה הית, ואינו זוכה לפשרו שהפערו שבוותה בך. **ה** הגוים העובדים את המתים ואת הגבעות, וכן ההרים עצמן מתוהו, לרוע ולרוב מהם, מדחקר לא נאסר, ומה שעליהם, אסורין, שנאמר (ויברים י. כה) "לא תחמד כסף וזהב עליהם ולקחת" **ו** אם צפה ההרים כקסוד או בקבה, אסור, אף על גב דהם לא משמשיין עבודה זרה, דמכרז בלא עבודה זרה, דמפרשו, אבל תלוש שעליהם כתלש של שאר עבודה זרה (ש"ס) רבי יוסי

פרק ג (א) כל העלמים הניו כל מניו צורות מין של אדם או של בעל חי או של שאר דברים (הלכות, אסורין בהנאה, מפני שהן נעבדין פעם אחת בשנה כשהשמש באותה מעלה והעלם עשוי בו, ואף על גב שיש הרבה זעמטים שאין עשוין אלא לניו, אסורין, דברי רבי מאיר דרבי מאיר חיש מלמדים, וחכמים אומרים אינו אסור אלא כל שיש בידו מלח משמימין בידו, להקראת שורדה את עצמו והוא לשון אמת כל העולם כמקל, או צפור, שתופס את עצמו תחת כל העולם כצפור, או כדור, שתופס את עצמו תחת כל העולם ככדור, מפני שהעולם על כדורו, ובבריאת הארץ חספי חרב נעשרה ונפעת, וכן נעבדו, כגמליאל אומר כל שיש בידו כל דבר אפילו צור או קיסם, אסור בהנאה. **ב** המוצא שברי זעמטים

הרי אלו מתרים, שיש כאן שתי ספקות ספק נעבדו ספק לא נעבדו, ואפילו אם תאמר שנעבדו, שפא בטלים, מצא תבנית ד או תבנית רגל, שנעשה מתחלתו ד או רגל לעבודה זרה, הרי אלו אסורים, מפני שיוצא בתן נעבד, שיש העושה תבנית ד לבדה ונאבדו אחרת, וכתב הש"ך (פיהו דעה סיקון קמא ס"א ו) שבמנו הרי הכל לבי הענין.

א המוצא בליט עוליהם צורת חמה, מלח מפה, היט עורה שטעוין עובדי החמה כדמות מלך שישוע על עגלה, צורת לבנה שטעוין עובדי הלכנה צורה מיוחדת ואומרים שזו צורת לבנה, צורת דוקון נחש שיש לו ציצין וקשקשיו כקשקשי הדג, ואומרים שהוא צורה לחילי הלבנה, וילכים לים המלח, ואפילו לרדן דאמרי שאר העלמים מתרים מנו דתך אסורין, כיון דארתיה למפלחיה, רבן שמעון לא גמליאל אומר, השמורת של הגלים המכבדים השמורת של הקבוצ כגון זמנים וטבעות אסורין, שעל הכלים הממוזים כגון ירות

שעל הכלים וממין חמין וזמיונות מתרים הכלים, דלא נעשו לשם עבודה זרה, רבי יוסי אומר, שחוק עבודת זרה של אלהי הגנה ישראל מפקנה, או מטיל לים המלח, אמרו לו חכמים אין הוא נעשה זבל, היט אם יורו לרחה הוא נעשה זבל וציע לישראל הנאה ממנו, שנאמר (ויברים יח. יח) "ולא ידבק בידך מאומה מן החרם", וצ"ל דבר אסור, ויהי יוסי דרם אסור, פרוקלס בן פלוספוס שהיה מין עובד עבודה זרה, ושאל את רבן גמליאל כפס, בשעה שחזר ארץ חבש ונאסר אפודיטי, שהוא צורת סוכב נוגה, אמר לו מאומה בתורכום, (שם) "ולא ידבק בידך מאומה מן החרם", מפני מה אתה רוחץ במרחץ של אפודיטי, לרבינו רוחץ במרחץ של אפודיטי, והוא טפל למרחץ, דבר אחר, אם נותנים לך ממון הרבה אי אתה נכנס לעבודה זרה שלק ערום ובעל קרי ומשתוין בפניה, וזו עומדת על פי הכיב חרץ העשוי לשופקין וצנאא דרנב לרשות הרבים, וכל העם משתיין בפניה, לא נאמר אלא אלהיהם, "אבד שאבדו וגו' את אלהיהם" (ויברים יב. ב), את שנתה בו משום אלה אסור ואת שנתה נוהג בו משום אלה הית, ואינו זוכה לפשרו שהפערו שבוותה בך. **ה** הגוים העובדים את המתים ואת הגבעות, וכן ההרים עצמן מתוהו, לרוע ולרוב מהם, מדחקר לא נאסר, ומה שעליהם, אסורין, שנאמר (ויברים י. כה) "לא תחמד כסף וזהב עליהם ולקחת" **ו** אם צפה ההרים כקסוד או בקבה, אסור, אף על גב דהם לא משמשיין עבודה זרה, דמכרז בלא עבודה זרה, דמפרשו, אבל תלוש שעליהם כתלש של שאר עבודה זרה (ש"ס) רבי יוסי